

Kjemiolympiaden 2. runde
2016–2017
Fasit

Oppgave 1 (25 poeng – 2,5 per deloppgave)

1) C	6) B
2) C	7) A
3) B	8) A
4) A	9) C
5) D	10) D

Oppgave 2 (16 poeng)

a) $n(\text{Cl}^-) = 23,55 \text{ mL} \cdot 0,195 \text{ mol/L} = 4,59 \text{ mmol}$

b) $m(\text{Cl}^-) = 4,59 \text{ mmol} \cdot 35,45 \text{ g/mol} = 0,163 \text{ g}$
 $m(\text{M}) = 0,396 \text{ g} - 0,163 \text{ g} = 0,233 \text{ g}$

c) La $x = 1$

$$n(\text{M}^+) = 4,59 \text{ mmol}$$

$$M_m(\text{M}^+) = \frac{0,233 \text{ g}}{4,592 \text{ mmol}} = 50,7 \text{ g/mol}$$

La $x = 2$

$$n(\text{M}^{2+}) = \frac{4,592 \text{ mmol}}{2} = 2,296 \text{ mmol}$$

$$M_m(\text{M}^{2+}) = \frac{0,233 \text{ g}}{2,296 \text{ mmol}} = 101,5 \text{ g/mol}$$

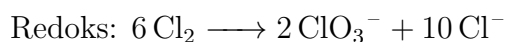
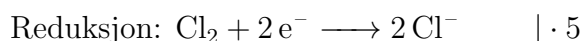
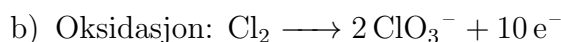
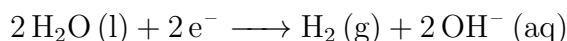
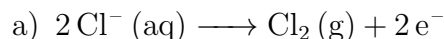
La $x = 3$

$$n(\text{M}^{3+}) = \frac{4,592 \text{ mmol}}{3} = 1,531 \text{ mmol}$$

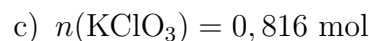
$$M_m(M^{3+}) = \frac{0,233 \text{ g}}{1,531 \text{ mmol}} = 152,2 \text{ g/mol}$$

d) Alternativene er vanadium ($x = 1$), ruthenium ($x = 2$) og europium ($x = 3$).

Oppgave 3 (10 poeng)

Balanserer for ladning med OH^- og atomslag med H_2O

$$n(\text{KCl}) = 6 \cdot 0,816 \text{ mol} = 4,896 \text{ mol}$$

$$m(\text{KCl}) = 365 \text{ g}$$

Fra halvreaksjonen i a) ser vi at $1 \text{ mol Cl}^- \leftrightarrow 1 \text{ mol e}^-$.

Derfor må $1 \text{ mol KClO}_3 \leftrightarrow 6 \text{ mol Cl}^- \leftrightarrow 6 \text{ mol e}^-$

$$n(\text{e}^-) = 6 \cdot 0,816 \text{ mol} = 4,87 \text{ mol}$$

$$\text{Elektrisitetmengde: } 4,87 \text{ mol} \cdot 96485 \text{ C/mol} \cdot \frac{1}{3600} \text{ Ah/C} = 131 \text{ Ah}$$

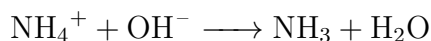
Oppgave 4 (9 poeng)

a) b) og c)

$n(\text{NH}_4\text{Cl}) = 0,019 \text{ mol}$ og $n(\text{Ba}(\text{OH})_2) = 0,00584 \text{ mol}$, så vi har:

$$[\text{Cl}^-] = 0,19 \text{ M} \text{ og } [\text{Ba}^{2+}] = 0,058 \text{ M}$$

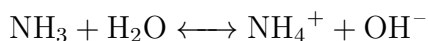
Ammoniumioner og hydroksidioner reagerer til den ene er brukt opp. Det er minst stoffmengde hydroksid, $n(\text{OH}^-) = 0,0117 \text{ mol}$, så den ferdige løsningen er en buffer.

$$[\text{NH}_4^+] = 0,19 \text{ M} - 0,117 \text{ M} = 0,073 \text{ M}$$

$$[\text{NH}_3] = 0,117 \text{ M}$$

Hydroksidionene fra reaktanten er brukt opp, men i likevekten mellom ammoniumioner og ammoniakk vil det gjendannes hydroksidioner.

$$pH = pK_a + \log \frac{[\text{NH}_3]}{[\text{NH}_4^+]} = 9,25 + 0,20 = 9,45$$

$$\text{Da får vi } [\text{OH}^-] = 2,8 \cdot 10^{-5} \text{ M og } [\text{H}_3\text{O}^+] = 3,5 \cdot 10^{-10} \text{ M}$$

- d) Tilsetningen utgjør 0,010 mol H^+ -ioner. Tilsetningen vil drive likevekten mot høyre, så konsentrasjonen av ammonium vil øke mens konsentrasjonen av ammoniakk vil minske tilsvarende.

Stoffmengder etter tilsetningen:

$$n(\text{NH}_4^+) = 0,073 \text{ M} \cdot 0,1 \text{ L} + 0,010 \text{ mol} = 0,0173 \text{ mol}$$

$$n(\text{NH}_3) = 0,117 \text{ M} \cdot 0,1 \text{ L} - 0,010 \text{ mol} = 0,00170 \text{ mol}$$

Nye konsentrasjoner blir dermed:

$$[\text{NH}_4^+] = 0,0173 \text{ mol}/0,11 \text{ L} = 0,157 \text{ M}$$

$$[\text{NH}_3] = 0,0017 \text{ mol}/0,11 \text{ L} = 0,0154 \text{ M}$$

Vi ser her at vi er på randen av bufferområdet; den ene konsentrasjonen er omtrent akkurat 10 ganger større enn den andre!

$$pH = 9,25 + \log \frac{0,0154}{0,157} = 9,25 - 1,00 = 8,25$$

Oppgave 5 (16 poeng)

- a) $\text{A} = \text{Cl}_2$

- b) $\text{B} = \text{Cl}_2\text{O}$

Den sølvaktige væsken er metallisk kvikksølv.

- c) $\text{C} = \text{HClO}$

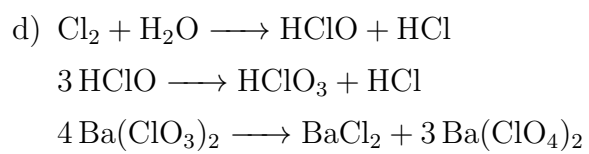
$$\text{D} = \text{HClO}_3$$

$$\text{E} = \text{Ba}(\text{ClO}_3)_2$$

$$\text{F} = \text{BaCl}_2$$

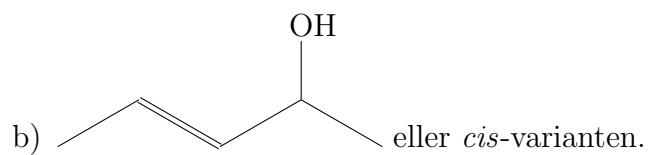
$$\text{G} = \text{Ba}(\text{ClO}_4)_2$$

$$\text{H} = \text{ClO}_2$$

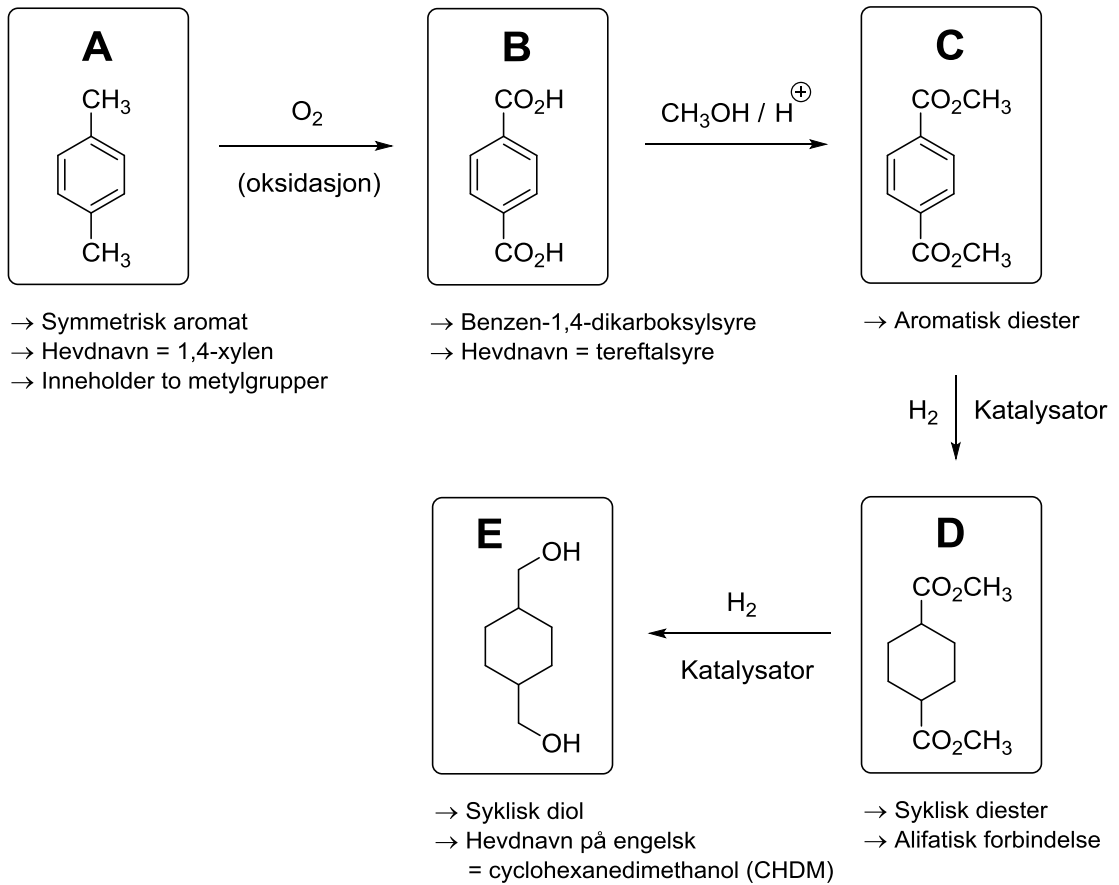
Oppgave 6 (8 poeng)

a) Alken og alkohol.

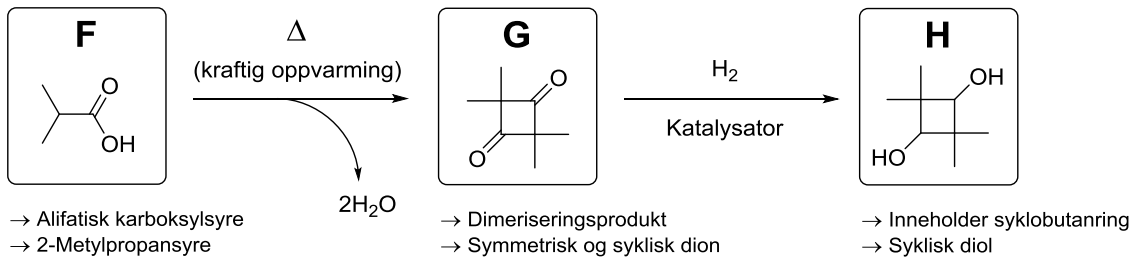

Oppgave 7 (16 poeng)

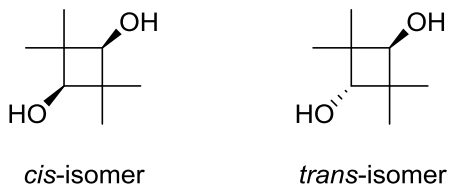
a)

b)

c)

d) Tritan™-monomerene (C, E og H) danner copolyesterer under avspaltning av metanol (CH₃OH).